

מהר"ל על התורה עש"ק פ' תרומה, תשפ"ד

1. חיבור להקב"ה ע"י התורה: עשיית המשכן מיד לאחר קבלת התורה

פרשת תרומה (שמות פרק כ"ה) – (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי: (ח) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכֵנֹתַי בְּתוֹכָם: (י) וְעָשׂוּ אֶרֶוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתַיִם וְחֻצֵי אֶרְכּוֹ וְאֹמֶה וְחֻצֵי רְחִבּוֹ וְאֹמֶה וְחֻצֵי קִמְתּוֹ: (טז) וְנָתַתְּ אֶל הָאֶרֶן אֶת הָעֵדוּת אֲשֶׁר אָתַן אֵלֶיךָ:

ספר תפארת ישראל פרק מו

ואחר שצוה על המשפטים, אמר (שמות כה, ב) "ויקחו לי תרומה וגו'", צוה על עשיית המשכן. **ודבר זה מגלה לך על מעלת התורה, שעל ידי התורה יש לאדם חבור עם השם יתברך. ולכך מיד אחר התורה, ציוה על המשכן, לומר כי אז ראויים שתהיה שכינה ביניהם, כיון שנתן להם התורה. והחבור הזה נתבאר בפרקים הקודמים באריכות, עיין שם ותמצא מבואר...**

ספר תפארת ישראל פרק ט

כי התורה מוציאה את האדם מן הטבע, ומביא את האדם אל הדבקות בו יתברך... ויש לך להבין כי בשביל כך נקראת ה"תורה" בשם הזה, ולא נקראה בשם 'חכמה ותבונה ודעת'... אף שיש בה החכמה, אין החכמה שהיא בתורה היא חכמה מחקרית, אבל החכמה שהיא בתורה, שהתורה היא מלמדת ומורה לך דרך החיים שהאדם יקנה הצלחה האחרונה, היא הדבקות בו יתברך, שנפשו תהיה צרורה בצרור החיים את ה'.

שמות רבה פרשת תרומה פרשה לג סימן א

ויקחו לי תרומה, ה"ה"ד (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו, אל תעזובו את המקח שנתתי לכם... ויש לך מקח שמי שמכרו נמכר עמו אמר הקדוש ברוך הוא לישראל מכרתי לכם תורתי כביכול נמכרתי עמה שנאמר ויקחו לי תרומה, משל למלך שהיה לו בת יחידה בא אחד מן המלכים ונטלה ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו אמר לו בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך אלא זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי, כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל נתתי לכם את התורה לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר ועשו לי מקדש.

דרך חיים על אבות פרק ג משנה ב

... כי תיכף ומיד שנתנה תורה לישראל צוה לעשות המשכן וכתוב (שמות י"ט) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ובמדרש... פירוש מה שהתורה נקראת בת, כי הבת היא תולדה מן האב ובאה ממנו, כך התורה הוציאה הש"י לפעל לסדר אותה כמו שהבת באה מעצמו של אב כך התורה ג"כ, לא כמו שיש סוברים כי הש"י נתן התורה לאדם כפי מה שראוי לאדם בלבד, שאם כן לא היתה התורה סבה ודרך להביא את האדם להיות עם הש"י... והש"י עם האדם כאשר עוסק בתורה ולפיכך נקראת התורה בת להקב"ה...

נתיבות עולם נתיב יראת השם פרק ה

ובגמרא בפרק הרואה (ברכות נ"ח, א') הרואה חכמי אומות העולם מברך ברוך שנתן מחכמתו לב"ו הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו. ועתה הבן ההפרש הזה כי אצל חכמי אומות עולם מברך ברוך שנתן מחכמתו לב"ו, כי הנתונה הוא משמע שאין מקבלי' עצם החכמה האמתית, אבל אשר חלק מחכמתו ליראיו שאומר על חכמי ישראל, דבר זה מורה שהתפשטה אל החכמים מן חכמת הש"י החכמה העליונה, ולפיכך מצטרפים החכמים אל הש"י במה שהשפיע להם עצם החכמה שכך משמע אשר חלק מחכמתו, כי החולק עם אחר חולק עמו גוף הדבר... ומפני כך יש דבקות וחבור גמור לחכמים עם הש"י. [עיי' נתיב התורה פי"ד]

מהר"ל על התורה

עש"ק פ' תרומה, תשפ"ד

2. תלמידי חכמים אין להם מנוחה: מידות שבורות של הארון

פרשת תרומה (כה: י) – וְעָשׂוּ אֶרֶוֹן עֲצֵי שֵׁטִים אֲמֹתַיִם וְחָצֵי אַרְכּוֹ וְאִמָּה וְחָצֵי רָחְבוֹ וְאִמָּה וְחָצֵי קָמָתוֹ:

נתיבות עולם נתיב התורה פרק ט

ולהורות לנו כי התלמיד חכם שיש לו התורה אין אל מעלתו גבול והשלמה, אמרו בפרק הרואה (ברכות ס"ד ע"א) אמר רבי חייא בר אשי אמר רב תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון עד כאן. ואין הפירוש חס ושלוש שאין להם מנוחה, כי בודאי יש להם מנוחה, אבל ר"ל כי מעלת ת"ח אין השלמה לו, כי אין השכל בא לידי השלמה כי אין תכלית וסוף אל ההשגה שאם השיג דבר אחד אפשר להשיג יותר... ודבר זה מורה מה שהיו אמות הארון שבורות כלם ולא היו אמות שלימות. ומפני זה שאין אל החכמה השלמה כלל ודבר שאין לו השלמה אין לו מנוחה כי המנוחה היא בהשלמת הדבר...

ולפיכך נתנה התורה בשבת להורות כי השכל אין מנוח לו ואין השלמה אליו, כי השבת מיוחד אל השלמה והשביתה, והרי התורה נתנה לעולם בשבת ודבר זה נחשב בריאת התורה כאשר יוצאת אל הפועל ואם כן אין לתורה השלמה ושביתה ומנוח, לא כמו העולם הזה הגשמי שיש לו השלמה ולכך יש לו שבת על שהעולם נשלם, אבל אין השלמה ושביתת אל השכל...

נתיבות עולם נתיב התורה פרק יב

ועוד יש לך להבין מה שאמר שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון, כי כאשר כבר אמרנו כי אין התורה אצל האדם בשלימות לפיכך אף שברי לוחות היו מונחים בארון, כי אמות הארון השלם שבורות, לומר לך כי אין התורה אצל האדם בשלימות, ולכך כאשר נשתכחה התורה ממנו ונשברה יש לו המעלה הראשונה, כי אי אפשר שלא יהיה אצלו רושם מה שנשאר אצלו מן התורה שהיה לו¹, לכך יש לו המעלה הראשונה, ואינו דומה כאשר לא קבל את התורה רק מעט שאין נקרא זה שברי לוחות אבל כאשר היה לו התורה ונשתכחה הימנו יש אצלו מן התורה שהיתה אצלו רושם מה, ויש לו המעלה הראשונה, ודבר זה ענין עמוק מאוד:

פחד יצחק – חנוכה, מאמר י' (אות ט')

הנה נצטוינו להזהר בכבודו של הזקן ששכח תלמודו. הילפותא לזה הוא משברי הלוחות המונחים בארון. בספר נפש החיים מוסברת היא החיות הפנימית האצורה בחובת כבוד זו. חובת-כבוד זו נובעת היא מכוח ההרשמה הגנוז בחכמת התורה... דתשמישי מצוה נזרקים... אבל בפרשיות של תורה, יש בהן דין גניזה... ואבוהון דכולהו הוא הך דאמרינן דתורה אף שלא בעידנא דעסיק בה מגינא ומצלא... וחז"ל למדו זה מדתלה הכתוב... ואת התורה באור... ומה אור מאיר לעולם אף התורה מאירה לעולם...

ספר תפארת ישראל פרק לה

... הרי שכל ענין הלוחות היה לפי מה שראוי אל דבר שהוא מעשה אלקים. וכן שעורן בעצמם, שהיו ששה טפחים על ששה טפחים (נדרים לח א). כי ששה טפחים אמה שלמה בלי תוספות ובלי מגרעת, וד"ז מבואר.

¹ הערת הגר"י הרטמן שליט"א: שהואיל ואמות השבורות של הארון מורות שאין התורה אצל האדם בשלימות, לכך אין שכחת התורה מהאדם נידונת כהפקעת התורה מהאדם, כי בלא"ה אין התורה אצל האדם בשלימות, וכל תורה שיש לאדם היא "שבורה" אצלו במדה מסויימת, ולכך הרושם של התורה שנשכחה הימנו נשאר בו, כי זהו יחס האדם אל התורה.